

УДК 343.14

В. П. Гмирко*кандидат юридичних наук, доцент,**декан юридичного факультету**(Академія митної служби України)*

ПРОДУКТ ДІЯЛЬНОСТІ ДОКАЗУВАННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Постановка проблеми. В теорії доказування вітчизняного кримінального процесу через очевидне "нестикання", "розрив" між його діяльнісним трактуванням даного соціокультурного інституту та недіяльнісною практикою його теоретичного опанування проблему продукту діяльності доказування не виявлено, а відтак не оформлено як предмет спеціального дослідження. Власне цим наукознавчим фактом і можна й почасти пояснити брак відповідних тематичних публікацій.

Мета даної статті полягає в спробі сформулювати наукові уявлення про феномен продукту діяльності доказування в кримінальному процесі, спираючись на концептуальні схематизми й логіку системомиследіяльнісної методології (СМД-методологія)

Виклад основного матеріалу дослідження. З позицій згаданої дослідницької програми діяльність доказування в кримінальному процесі можна аналізувати як складну структуру певним чином організованих і взаємозв'язаних так званих її "функціональних місць" (ФМ): "мета" ↔ "вихідний матеріал" ↔ "спосіб діяльності" ↔ "носії діяльності" ↔ "засоби діяльності" ↔ перетворювальний процес" ↔ "продукт діяльності" [1, с. 94-100].

Звідси логічно слідує, що в перебігу реалізації певним чином визначеної мети доказування¹ субстанція "вихідного" матеріалу², зазнаючи низки послідовних змін в ході перетворювального процесу, стає продуктом діяльності доказування в кримінальному процесі. Якщо пристати на цю думку, то тоді треба затурбуватись відповіддю на питання, а що саме може претендувати на роль продукту діяльності доказування?

Аналіз проблематики мети діяльності доказування дозволив мені висловити гіпотезу: в характері її продукту³ цілком підставно розглядати правний епістемологічний (знаннєвий) "замінник" (конструкт) такої собі правнорелевантної "життєвої" події (ситуації) минулого, теперішнього або майбутнього.

Цей висновок цілком узгоджується і виправдовується вимогою СМД-методології демаркувати контури "життєвого" і "діяльнісного" – в нашому разі – юридичного, послідовно розводячи в думці й ділі ці два "світи" з одночасним збереженням їхньої самодостатності і цінності, тобто не ототожнюючи⁴.

¹ Мету діяльності доказування в кримінальному процесі я розглядаю як виготовлену її процесуальним дослідником **версію**, тобто, юридичний знаннєвий **проект** майбутнього **продукту**; змістовним наповненням його нормативно номінованих "порожнин" є уявленнєвий матеріал про правно-релевантні факти досліджуваної події [1, с. 101-118].

² Як "вихідний матеріал" діяльності доказування можна розглядати юридичні "організованості": тобто визначені процесуальним законом особи та речі як носії певних доінформаційних "змістів" – "конструкцій" і "констатацій". Їхня незмінена "сировина" "заходить" у діяльність доказування з зовнішньої (недіяльнісною, "життєвою") сфери, а далі вона переробляється процесуальним дослідником на певні відомості [1, с. 119-125].

³ Поняття "продукт" (з лат. *produco* – зводжу, вирощую) я уживаю в праксеологічному контексті як "виріб", тобто, як речевий або нематеріальний результат людської праці, виниклий у перебігу продукування [3, с. 43-52; 4, с. 186]; на думку В. Е. Мільмана, "продукт діяльності – це кінцевий **результат**, що може бути використаний як для безпосереднього вжитку, так і в характері об'єкта, засобу або умови для якоїсь іншої діяльності" [4, с. 104].

⁴ З цим методологічним висновком резолютно не погоджується Є. Доля, який стверджує: використання понять "юридична дійсність", "юридична істина" в теорії,

У діяльності доказування згаданий "замінник" юристами оформлюється й репрезентується її знаковою⁵ "організованістю" – конкретною юридичною конструкцією, спроектованою й виготовленою процесуальним "інженером" – стороною обвинувачення – зі знаннєвого матеріалу в умовах можливостей її ситуації, конкретного часу й місця.

Висновок сторони обвинувачення про "правильність" цієї юридичної конструкції⁶ досліджується судом-арбітром у рамках належної судової процедури головного доказового провадження, де він або дістає своє підтвердження, або ж спростовується для вящого задоволення однієї з позовних сторін.

У результаті судових процедур критики та контркритики доказового "проекту" сторони обвинуваченого як апофеоз зусиль усієї мегамашини доказування народжується конкретна процесуальна конструкція, знаннєва форма якої вже замінює, "заміщує" відповідну "життєву" подію; будучи її юридичним знаком, вона слугує судові юридичною підставою для вироблення відповідних процесуальних рішень.

Маючи відповідь про суть продукту доказування й, рухаючись у просторі діяльнісних схематизмів, перейдемо до розгляду питання матеріального (змістовного) наповнення ФМ "Продукт діяльності доказування в кримінальному процесі". Для цього почергово розглянемо його "чистий" та "організований" матеріали-наповнювачі.

законодавстві та практиці породить лише складнощі й помилки, бо буде відволікати увагу вчених, законодавців та практиків на те, що не існує в дійсності, спричинить витрати часу, сил, засобів, обернеться порушенням прав, свобод громадян і, як наслідок, погіршить ефективність усієї кримінально-процесуальної діяльності [5]. Переконливу аргументацію на підтримку існування наводить О. В. Аверін [6, с. 92-93; 103-105; 120].

⁵ У 2007 р. Д. О. Бочаров дійшов висновку, що результат доказування має розглядатися як знакова система, що становить юридичний еквівалент реальної події ("симулякр") [7, с. 4].

⁶ Як у цьому зв'язку підкреслює В. В. Нікітаєв, "... доказуванню підлягає, звісна річ, не "фактична сторона", а "обвинувачення", тобто твердження, що подія злочину дійсно мала місце, діяння скоєно підсудним, підсудний є правосуб'єктний, підсудний винний ..." [8, с. 297].

Отже, як "чистий" матеріал продукту діяльності доказування розглядатимемо уявлення юриста про вже згадувану певну правнорелевантну "життєву" подію, немовби "схоплену" ним такою, якою вона була, є, або буде "насправді", тобто "додіяльнісно". Ці уявлення формуються, тобто виникають і розвиваються в процесуального дослідника в результаті застосування ним дослідницьких процедур до ідеальних об'єктів – сукупності епістемологічних одиниць ("фактів"), виготовлених у результаті перевірки на **реалізованість** юридичної організованості "версія" як проектного наповнення ФМ "Мета діяльності доказування в кримінальному процесі".

Своєю чергою, як "організований" матеріал діяльнісного пізнавально-правного реконструкту розглядатимемо щойно згадані уявлення (картину "життєвої" події), але вже не в їхній, так би мовити, "натуральній" даності (фактичності), а так, як їх юрист спромігся "побачити" через юридичні знання, тобто через виготовлені ним **факти**, структуровані, "розставлені" в замкненій цілісності конкретного продукту діяльності доказування – юридичній конструкції.

Затим що в просторі нашої тематичної рефлексії з'явилося це термінологічне словосполучення, то конечно вчинити наукознавче завідомлення, присвячене юридичній конструкції на загал; одержаний позитивний знаннєвий матеріал, сподіваюсь, допоможе сформуванню власну позицію щодо змісту юридичної конструкції як продукту діяльності доказування. Але спочатку погляньмо на поняття "конструкція" як на безумовно діяльнісний феномен у його мовознавчому, праксеологічному та організаційному фокусах.

Мовознавчий фокус. Як повідомляють мовники, "конструкція" (з лат. constructio – поєднування, зв'язок) це – **"будова**, взаємне

розташування частин машин, апарата, приладу тощо; структура споруди складної будови, а також окремі її частини" [9, с. 247; 10, с. 240]⁷.

Праксеологічний фокус. Т. Пщоловський наголошує: "конструкція – це подія, а особливо дія, яка з огляду на цю (діяльнісну) ознаку належить до пермутації (з лат. *permutatio* – переставлення, змінювання), що виникає тоді, коли якась річ набуває ознаку, котрої в неї не було на початку, і то ця ознака оцінюється позитивно лише в межах поточного розуміння слова "конструкція" [3, с. 103-104; див. також: 2, с. 46-49].

Організаційний фокус. На думку Є. Влучевського, конструкція – це "... збір доцільно об'єднаних, відповідним чином сконфігурованих складових виробу, сполучених ув одну функціональну цілісність, котра задовольняє вимогам, поставленим перед цим виробом, оптимально реалізуючи визначені завдання" [12, с. 227].

Як на мене, мовознавчий, праксеологічний та організаційний фокуси вможливають учинити такі, зокрема, висновки:

(1) Конструкція є витвором проектної діяльності, засобом, спеціально виготовленим для оптимальної реалізації завдань у сфері її ужиткування.

(2) Конструкція являє собою замкнену цілісність, структуру якої створюють взаємопов'язані елементи.

(3) З поняттям "конструкція" пов'язується процес наділення певного об'єкта як "події" ознаками, яких у нього не було в початковій фазі даної процедури.

Маючи певні уявлення про конструкцію на загал, перейдемо до аналізу її правової експлікації.

⁷ "Радянський енциклопедичний словник" визначає конструкцію як пристрій, механізм, будову, що його **складові** знаходяться в статистичній і (або) динамічній взаємодії [11, с. 629].

Правний фокус⁸. А. Ф. Черданцев 1972 р. у загальнотеоретичному плані визначив юридичну конструкцію як гносеологічну категорію, знаряддя, засіб пізнання правних явищ; вона являє собою ідеальну модель, яка відбиває складну структурну будову врегульованих правом суспільних відносин, юридичних фактів або їхніх елементів [14, с. 12]⁹.

Р. Лукич дійшов 1977 р. висновку, що юридичні конструкції належать до особливого, найбільш типового різновиду похідних правних понять як засобів юридичної техніки [16, с. 275].

Д. Є. Пономарьов 2005 р. запропонував розглядати юридичні конструкції в двох аспектах – **процесуальному** (як логіко-мисленнева техніка, що полягає в створенні юридичних понять, що безпосередньо сприймаються та уживуються юридичною практикою, системним чином співорганізують правні засоби в рамках механізму правної регуляції, забезпечують системність дії позитивного права й ефективність правної регуляції) і **статичному** (як продукт діяльності юридичного конструювання – це поняття, яке дозволяє в мисленні співорганізувати правні засоби раціональним чином, щоб вони виступали як єдиний механізм правної регуляції або як її окремі операціоналізовані (готові до функціонування) елементи [13, с. 156-157].

О. І. Осауленко 2007 р. схарактеризував юридичну конструкцію як побудову норм права та нормативних актів згідно з типовими схемами, моделями, що відображають особливості різних правовідносин; це чіткі, відпрацьовані наукою та законодавчою діяльністю, перевірені практикою типові схеми правовідносин [17, с. 152].

⁸ Огляд розвитку поняття "юридична конструкція" в континентальній традиції права репрезентовано в багатому на теоретичні змісти дослідженні Д. Є. Пономарьова [13, с. 11-75]. На його думку, юридичні конструкції сьогодні в теоретичному плані розглядаються не тільки як засоби юридичної техніки або гносеологічні засоби правознавства, але й як одиниці (артефакти) юридичного мислення й субстанційні одиниці права [с. 17-18].

⁹ Аналогічно він окреслив юридичну конструкцію в своїй іншій ґрунтовній роботі [15, с. 131-133].

Л. Вакарюк 2008 р. визначив типові юридичні конструкції у фінансовому праві як органічний, загальний, безпосередньо нормативний, найдосконаліший та найважливіший за значенням елемент власного змісту права, одну з його внутрішніх форм, у тому числі внутрішню форму відповідних фінансово-правних інститутів [18, с. 60].

2009 р. І. О. Биля-Сабадаш окреслила юридичну конструкцію як **засіб** нормотворчої техніки, що забезпечує побудову нормативно-правного матеріалу; юридичні конструкції надають змістові нормативно-правного акта логічної стрункості, зумовлюють послідовність його викладу, визначають зв'язок між нормами права, сприяють повному, чіткому врегулюванню певних суспільних відносин (або їхніх елементів), а також сприяють концентрованому, стислому викладенню **правного** матеріалу [19, с. 307].

Висновки:

(1) Юридичні конструкції як засоби нормотворчої техніки є продуктами теоретико-доктринальної діяльності, призначеними для того, щоби нормативно окреслювати структуру певних однорідних суто правних феноменів, створюваних у перебігу правозастосовчої діяльності.

(2) Юридичні конструкції, тобто "організованості" нормотворчої діяльності можна розглядати як нормативні блок-схематизми, структуру яких створюють взаємопов'язані відповідним чином номіновані елементи.

(3) Юридичні конструкції, на мою думку, можуть бути не тільки засобами нормотворчої техніки, але й результатами, продуктами її практичного виконання в правозастосовчій діяльності.

Саме на цей, тобто діяльнісний, аспект проблеми юридичних конструкцій понад тридцять років тому звернув увагу А. Ф. Черданцев, зазначаючи, що юридична конструкція слугує немов би **каркасом**, на який нанизуються відомості, одержані в результаті дослідження

конкретних фактичних обставин, і певним критерієм повноти добутих доказів; брак фактичних даних, що характеризують елементи юридичної конструкції, сигналізує про неповноту фактів, які мають бути покладені в основу вирішення конкретної справи [15, с. 147-154]. Дарма що цю тему, як бачимо, озвучено вже досить давно, своєї теоретичної рефлексії, а відтак і практичного опанування вона, на жаль, так і не дістала¹⁰.

А тепер на основі сформульованих нами висновків, які дали певне уявлення про конструкцію як діяльнісний, зокрема, юридичний феномен, спробуємо визначитися зі змістом такої специфічної юридичної конструкції, якою є продукт діяльності доказування в кримінальному процесі.

Зміст юридичної конструкції "Продукт діяльності доказування в кримінальному процесі". Якщо виходити зі змісту розглянутих констатацій, то в цьому разі продукт діяльності доказування в кримінальному процесі, на мою думку, підставно трактувати як складну процесуальну знаннєву конструкцію, виражену в знаковій формі.

На структуру її елементів складаються такі "конструкційні" компоненти, кожен з яких має власну **функцію** в межах юридичної конструкції як замкненого правового цілого:

(А) **Нормативний компонент**. Нормативним компонентом конструкції "Продукт діяльності доказування" є вже добре знана процесуалістам процесуальна знаннєва конструкція "предмет доказування" конкретного процесуального рішення, яка в її структурі

¹⁰ За моїми даними, останнім часом лише в роботі Н. Н. Тарасова акцентується, що юридичні конструкції можуть розглядатися як один із засобів змістовного нормування юридичної діяльності; у цьому сенсі відтворення юридичних конструкцій як культурних **норм** юридичної діяльності в перебігу професійної юридичної діяльності може розглядатися і як умова відтворення самої юридичної **діяльності** з погляду її природи і змісту [20, с. 132].

виконує функцію нормативної організації проектного змісту конкретної юридичної конструкції.

(Б) **Доказовий компонент.** Доказовий компонент продукту діяльності доказування репрезентують:

(1) Доказова (пізнавально-процесуальна) знаннева конструкція "сукупність доказуваних (шуканих) фактів".

(2) Доказова (пізнавально-процесуальна) знаннева конструкція "сукупність доказівних фактів".

Як видно вже з самої назви розглядуваного компонента, його функцією є заміщення певної "життєвої" ситуації її фактовим замінником, тобто надання їй потрібного юридичного образу.

(В) **Логічний компонент.** Логічним компонентом юридичної конструкції є знаннева конструкція – висновок про сформованість шуканої юридичної конструкції, на який покладається функція визнання завершеним її виготовлення з одночасним санкціонуванням виходу з діяльності доказування в діяльність вироблення процесуальних рішень.

Як бачимо, юридична конструкція як продукт діяльності доказування в кримінальному процесі має вельми складний характер, де об'єднано три групи знань – нормативних, предметних (тематичних) і вивідних (логічних). Якщо пристати на запропоновану позицію, то тоді цілком натурально впливає, що одну юридичну конструкцію – предмет доказування (юридичний розпорядчий схематизм¹¹), яка є компонентом певної юридичної конструкції, що "продукується" в діяльності доказування – не можна ототожнювати з іншим її конструкційним компонентом, тобто фактовим компонентом. *Vice versa* процесуальні "креслення" та їхня фактова матеріалізація, що "стоїть" за ними, в

¹¹ На управлінський характер предмета доказування ще 1975 р. звернув увагу В. А. Банін, визначаючи його як інформаційну систему, складену з набору значень нормативного характеру, яка керує діяльністю посадовців, що провадять кримінальний процес та учасників процесу [21, с. 81].

границях юридичної конструкції живуть своїм власним "елементним" життям, і на то нема ради ...

А тепер спробуємо подивитись, як, наприклад, може виглядати такий продукт діяльності доказування в кримінальному процесі, як "злочин".

Отже, в характері "чистого" матеріалу "наповнення" згаданої конструкції будемо розглядати уявлення юристів про вже неодноразово згадувану певну правнорелевантну "життєву" подію, якби "взяту" такою, якою вона була "насправді", тобто додіяльнісно. Ці уявлення формуються, тобто виникають і розвиваються в процесуального дослідника в результаті виконання на фактах спеціальних дослідницьких процедур, а самі факти як знання продукуються в результаті перевіряння на реалізованість діяльнісної організованості "версія" в рамках певної кримінально-правної кваліфікаційної матриці.

Як "організований" матеріал юридичної "організованості" "злочин" розглядатимемо згадані вище уявлення (картину) про діяння, але вже не в їхній "життєвій", так би мовити, "даності", а так, як їх окреслено правними рамками диспозиції норми Особливої частини КК¹².

Цей висновок уможлиблює, як на мене, трактування "злочину" як конструкції, на структуру якої складаються такі знаннєві конструкційні елементи:

(А) **Нормативний компонент.** Нормативний компонент утворюють:

(1) Кримінальна теоретико-правна конструкція "загальний склад злочину", що дозволяє правозастосувачеві "продукувати" юридичну організованість "злочин" як системне утворення, складене з чотирьох

¹² Як слушно зауважує в цьому контексті С. А. Пашин "... кваліфікацію злочинного дістає **не діяння** в його "життєвому" прояві (тобто, як воно відбувалось "насправді"), яке стало претекстом (приводом) провадження кримінального процесу, а **те** уявлення про діяння, яке на основі доказів склав і оголосив установленим суд відповідно до закону" [22, с. 87]; дещо подібно 1976 р. висловила Л. Богословська, підкреслюючи: "Подія злочину **стає** достовірним фактом, коли вона безумовно доведена, **встановлена**" [23, с. 32].

його підсистем: об'єкт злочину + об'єктивна сторона + суб'єкт злочину + суб'єктивна сторона.

Ужиткування цієї конструкції уможлиблює стороні обвинувачення й суду оформити, так би мовити, зовнішні параметри, рамки "втягування" пресловутого "життєвого" у сферу юридичної форми.

(2) Кримінально-правна **законодавча** конструкція "склад конкретного злочину", законодавчо (модельно) описуючи його елементи, дозволяє тим самим формувати уявлення про конкретику розбудови його внутрішньої інфраструктури.

(3) Доктринальна кримінально-правна конструкція "склад конкретного злочину".

(Б) Доказовий компонент

На цей компонент юридичної конструкції "злочин" складаються:

(1) Доказова (пізнавально-процесуальна) конструкція "сукупність шуканих фактів", яка динамічно формується стороною обвинувачення й судом у перебігу діяльності доказування в кримінальному процесі.

(2) Доказова (пізнавально-процесуальна) конструкція "сукупність доказівних фактів", завдання якої слугувати встановленню "сукупності шуканих фактів".

(В) Логічний компонент

Цей компонент репрезентовано конструкцією "висновок про сформованість юридичної конструкції "злочин".

Таким чином у юридичній конструкції "злочин" як продукті діяльності доказування конфігуровано різні **знання** (нормативні, доктринальні, методичні та логічні), тому він є знанневою конструкцією, виконаною в просторі юридичної мислєдїяльності, а не тим, що об'єктивно виникло в сфері "життя".

Звідси, моїм зданням, логічно впливає, що **об'єктом** дослідження в діяльності доказування буде не **злочин**, тобто продукт реалізації певної

людської поведінки ("життєва подія") як такий, а його пізнавально-правний знаннєвий **реконструкт** (продукт діяльності доказування).

Іншими словами, процесуальний дослідник "працює" не зі злочином як таким, а зі **знаннями** як предметною **проекцією** з нього.

А тепер подивимося, як виглядатиме інший продукт діяльності доказування, здійснюваної в рамках вироблення поліцією рішення про обрання такого "ізоляційного" запобіжного заходу, як "тимчасовий арешт".

Якщо брати за точку відліку те, що обрання згаданого заходу процесуального примусу має своїм завданням попередити скоєння підозрюваним (обвинуваченим) порушення нормального перебігу провадження в справі в одній з його передбачених законом форм, то тоді логічно вважати цим продуктом кримінально-процесуальну конструкцію "Порушення нормального провадження в справі".

Цей висновок уможлиблює, як на мене, трактування згаданої організованості як цілого, в межах якого об'єднуються такі знаннєві складові:

(А) **Нормативний компонент**. До його складу мають, як на мене, входити:

(1) Теоретико-правна конструкція "Склад правопорушення взагалі", яка дозволяє юристові "формуєвати" процесуальну організованість "Порушення нормального перебігу провадження в справі" як систему, складену з чотирьох блоків (підсистем): "об'єкт правопорушення" + "об'єктивна сторона" + "суб'єкт правопорушення" + "суб'єктивна сторона".

(2) Кримінально-процесуальна законодавча конструкція "склад конкретного правопорушення", в диспозиції якого законодавчо викладено опис елементів його об'єктивної сторони.

Наприклад, законодавець може вдатися до його опису, використовуючи такі поняття як, приміром, "втеча обвинуваченого", "перехо-

вування обвинуваченого", "схиляння до неправдивих свідчень", "скоєння нового злочину" тощо¹³, дозволяючи тим самим формувати уявлення про конкретику його внутрішньої інфраструктури.

(Б) Доказовий компонент. Його структуру створюють:

(1) Доказова (пізнавально-процесуальна) конструкція "сукупність шуканих фактів", тобто процесуальних знань із уже згадуваною нами "претензією" на достовірність.

(2) Доказова (пізнавально-процесуальна) конструкція "сукупність доказівних фактів".

(В) Логічний компонент. Даний компонент являє собою **висновок** про сформованість кримінально-процесуальної конструкції "Потенційне порушення нормального перебігу провадження в справі".

Отже, як у ситуації з продуктом діяльності доказування "Злочин", так і в щойно розгляненій процесуальній конструкції "Порушення нормального перебігу провадження в справі" так само сконфігуровано **нормативні, доктринальні та методичні** знання.

Завершимо наш короткий розгляд питання про продукт діяльності доказування в кримінальному процесі ремаркою, присвяченою класифікації юридичних конструкцій.

Класифікація юридичних конструкцій – продуктів діяльності доказування. Як ми вже раніше встановили, розглядаючи питання про предмет доказування, що ним як організаційною рамкою охоплюються

¹³ Наприклад, відповідно до чинного федерального закону США – "Акта про реформу порядку звільнення під заставу 1864 р." – прокурор може вимагати тримання особи під вартою, коли існує "серйозний ризик, що обвинувачений буде перешкоджати чи спробує перешкоджати здійсненню правосуддя, або погрожувати чи намагатись погрожувати, заподіювати шкоду чи залякувати потенційного свідка або присяжного" [24, с. 93].

Ці ідеї, моїм зданням, сприйняті були автурою Проекту Кримінального процесуального кодексу України від Національної комісії зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права (в редакції від 14 жовтня 2009 р.) у ст. 163 "Загальні положення про запобіжні заходи".

фактові склади, конечні для вироблення трьох груп галузевих правних рішень – кримінально-правних, цивільно-правних та процесуально-правних рішень у кримінальній справі.

Виходячи з цього критерію, цілком логічною виглядатиме класифікація продуктів діяльності доказування на: (а) кримінально-правні; (б) цивільно-правні; (в) процесуально-правні. Ця класифікація, а також практика їх виготовлення, спонукує рефлексійне мислення до таких, зокрема, висновків:

(1) З огляду на те, що матеріально-правні конструкції, а особливо кримінально-правні в структурі відповідного продукту діяльності доказування мають для нього, так би мовити, "підтримковий" характер, видається цілком природним забезпечення узгодженості їхніх понятійних **змістів**, а також функціонального **призначення**.

(2) Законодавець, опрацьовуючи склади окремих злочинів, передбачених Особливою частиною Кримінального кодексу, повинен затурбуватися тим, щоби сконструйовані модельні **образи** могли б із "паперових тигрів" трансформуватися в діяльності доказування в її повноцінні **продукти**.

Для цього йому треба дати позитивну відповідь на практичне питання, чи знайдуть вони своє потенційне опертя в реальних **доказах** у плані забезпечення реалізації кримінальної відповідальності¹⁴.

(3) Розв'язання цих двох питань закладає потребу одночасного готування кримінального і процесуального кодексів **однією** автурою, складеною з фахівців зазначених галузей юридичної науки, кримінології, а також оперативно-розшукової діяльності та криміналістики.

¹⁴ Як контекстно підкреслює І. Андреев, у законодавчих дефініціях ознак злочину наголошується на факті, що вони підлягають доказуванню в кримінальному процесі. Це впливає з **гарантійної** функції дефініції, яка є головною рацією буття самого поняття ознак. Якщо ж дивитися на них відірвано від **способу** реалізації цієї функції (а цим способом є їх доказування в кримінальному процесі), то розважання на згадану тему позостануть у царині абстракцій [25, s. 74].

На завершення хотів би зазначити: проблема юридичних конструкцій як продуктів діяльності доказування в кримінальному процесі, лише побіжно заторкнута в цій статті, потребує поглибленого комплексного вивчення.

Список використаних джерел

1. Гмирко В. П. Доказування в кримінальному процесі: діяльнісна парадигма. Теоретичний аналіз. Проблематизація. СМД-репрезентація / В. П. Гмирко. – Дніпропетровськ, 2010. – 314 с.
2. Kotarbiński T. Traktat o dobrej robocie / T. Kotarbiński. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1975. – 552 s.
3. Pszczołowski T. Mała encyklopedia prakseologii i teorii organizacji / T. Pszczołowski. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1978. – 346 s.
4. Мильман В. Э. Цель как способ проектирования деятельности / В. Э. Мильман // Системные исследования. Методологические проблемы. Ежегодник 1986. – М. : Наука, 1987. – С. 102-124.
5. Доля Е. Юридическая действительность и юридическая истина. – Режим доступа: <http://justicemaker.ru/view-article.php?id=1484>.
6. Право. Судебное правоприменение. Судья / Сост. А. В. Аверин. – Саратов : ООО "Научная книга", 2005. – 196 с.
7. Бочаров Д. О. Доказування у правозастосовчій діяльності: загальнотеоретичні питання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Д. О. Бочаров. – Х. : НЮАУ, 2007. – 20 с.
8. Никитаев В. В. Проблемные ситуации уголовного процесса и юридическое мышление / В. В. Никитаев // Состязательное правосудие: Тр. научно-практ. лабораторий / под ред. С. А. Пашина, Л. М. Карнозовой. – Вып. 1. – М. : Междунар. центр содейств. прав. реформе, 1996. – С. 251-308.

9. Словарь иностранных слов. – М. : Рус. яз., 1986. – 608 с.
10. Сліпушко О. М. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові / О. М. Сліпушко. – К. : Криниця, 1999. – 507 с.
11. Советский энциклопедический словарь. – М. : Сов. энцикл., 1989. – 1632 с.
12. Encyklopedia organizacji i zarządzania. – Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, 1981. – 672 s.
13. Пономарев Д. Е. Генезис и сущность юридической конструкции: дисс. ... канд. юрид. наук / Д. Е. Пономарев. – Екатеринбург : УрГЮА, 2005. – 176 с.
14. Черданцев А. Ф. Юридические конструкции, их роль в науке и практике / А. Ф. Черданцев // Правоведение. – 1972. – № 3. – С. 12-19.
15. Черданцев А. Ф. Логико-языковые феномены в праве, юридической науке и практике / А. Ф. Черданцев. – Екатеринбург: УИФ "Наука", 1993. – 193 с.
16. Лукич Р. Методология права / Р. Лукич. – М. : Прогресс, 1981. – 304 с.
17. Осауленко О. І. Загальна теорія держави і права / О. І. Осауленко. – К. : Істина, 2007. – 336 с.
18. Вакарюк Л. Поняття та природа типової юридичної конструкції у фінансовому праві / Л. Вакарюк // Право України. – 2008. – № 5. – С. 56-60.
19. Биля-Сабадаш І. О. Нормотворча техніка / І. О. Биля-Сабадаш // Загальна теорія держави і права. – Х. : Прапор, 2009. – С. 299-312.
20. Тарасов Н. Н. Методологические проблемы юридической науки / Н. Н. Тарасов. – Екатеринбург : Изд-во Гуманитарного Университета, 2001. – 264 с.
21. Банин В. А. Гносеологическая и правовая природа предмета доказывания в советском уголовном процессе / В. А. Банин. – Уфа : БашГУ, 1975. – 96 с.

22. Пашин С. А. Понимание преступления / С. А. Пашин // Уголовное право. – 2000. – № 3. – С. 81-89.

23. Богословська Л. Специфіка судового пізнання в касаційній інстанції / Л. Богословська // Рад. право. – 1976. – № 7. – С. 31-35.

24. Юнкер Дженін. Утримування під вартою на стадії попереднього слідства та під час розгляду справи в суді / Дженін Юнкер // Реформування системи запобіжних заходів у кримінальному судочинстві: останні зміни, нові ідеї, порівняльні матеріали. – К.: Б. в., 2000. – С. 90-95.

25. Andrejew I. Ustawowe znamiona czynu. Typizacja i kwalifikacja przestępstw / I. Andrejew. – Warszawa : Wydawnictwo Prawnicze, 1978. – 315 s.

Гмирко В. П.

Продукт діяльності доказування в кримінальному процесі

У цій статті обґрунтовується думка, що з позицій системомислідяльнійної методології як продукт діяльності доказування в кримінальному процесі підставно розглядати шукану процесуальну знанневу конструкцію, виражену в знаковій формі

Ключові слова: доказування в кримінальному процесі, системомислідяльнійна методологія, юридична конструкція, продукт діяльності

Гмирко В. П.

Продукт деятельности доказывания в уголовном процессе

В статье обосновывается вывод, что с позиций системомыследеятельностной методологии в качестве продукта деятельности доказывания в уголовном процессе можно рассматривать искомую процессуальную знаниевую конструкцию, выраженную в знаковой форме

Ключевые слова: доказывание в уголовном процессе, системомыслительной деятельностью методология, юридическая конструкция, продукт деятельности

Нmyrko V. P.

The product of proving activity in criminal process

This article deals with the opinion, that according to the position of approach methodology's brain system activity as the product of proving activity in the criminal process is reasonably to consider sought procedural construction, expressed in form of signs

Key words: proving in a criminal procedure, system-thinking-activity methodology, legal construction, activity result